

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quaestio 1. Vtrùm electio absoluta, & efficax Prædestinatorum ad gloriaam
ante præuisa merita possibilis sit, supposito, quòd in exequutione gloria
confertur propter merita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

TRACTATVS XII.

DE PRAEDESTINATIONE SANCTORVM, & Reprobatione Impiorum.

HAEC sunt duae partes potissima totius Diuinae Prouidentiae; ad quarum plenam intelligentiam ferme ordinantur, quaecunque in praecedente Tractatu de Prouidentia Dei in communi tradita sunt. Restat, ut in praesente, & ultimo de illis speciatim agamus, suppositis, quae generatim, aut etiam speciatim ad eandem spectant ex iam praedictis. Absoluetur autem hic Tractatus quatuor disputationibus. Prima (& ordine 41.) erit de essentia, & proprietatibus Praedestinationis. Secunda de eius causis. Tertia de eius effectibus. Et quarta de Reprobatione.

DISPUTATIO 41.

De essentia, & proprietatibus
Praedestinationis.

QUID sit praedestinatio, satis explicatum relinquimus disput. 37. quaest. 3. Ex ibi dictis constat, eam esse specialem, atque certissimam prouidentiam, qua Deus per media infallibilia Electos suos perducit in vitam aeternam. Statuimus autem in eadem disput. quaest. 9. praedestinationem directe in actibus diuinae voluntatis consistere, connotatis actibus diuini intellectus ad illam necessarijs; de quibus late egeramus quaest. 4. Actus autem diuinae voluntatis ad praedestinationem spectantes alij esse non possunt ab intentione finis, qui est gloria Praedestinati, & electione mediorum, quae sunt ex parte Dei auxilia gratiae, & ex parte Praedestinati merita honorum operum, iuxta dicta vniuersè ibidem quaest. 5. Quoniam verò Deus varijs modis potest finem intendere ex eaque intentione moueri ad ponenda media secundum doctrinam generalem traditam disput. 36. quaest. 4. potissima difficultas in hac disputatione ex aminanda est, ex qua intentione circa gloriam moueatur Deus de facto, aut moueri possit ad procuranda medijs auxilijs gratiae merita Praedestinatorum, ob quae gloria ipsa confertur. Ad quam difficultatem pertinet quaestio illa celeberrima, an electio Praedestinatorum ad gloriam fiat à Deo ante prauijs absolute, vel post prauijs electionem Praedestinatorum ad gloriam decretum efficax, quo Deus illis praereprobis gloriam dare decernit. Igitur in hac disputatione istam imprimis difficultatem examinabimus, postmodumque alias affectiones diuinae praedestinationis percurramus. Oportet tamen animaduertere, praedestinationem, prout dicit actum voluntatis, ab aliquibus ad solum decretum dandi gloriam ante prauijs merita referri: ab alijs ad sola de-

creta conferendi media efficacia, quibus tandem est obtinenda gloria: à plerisque tamen ad omnes actus voluntatis Dei, quibus tam media, quam finis procurantur Praedestinato, iuxta diuersas sententias de termino praedestinationis, de quibus egimus disput. 37. quaest. 3. citata à num. 19. vbi Auctores earum dedimus.

QVAESTIO I.

Virum electio absoluta, & efficax Praedestinatorum ad gloriam ante prauijs merita possibilis sit, supposito, quod in exequutione gloria confertur propter merita.

VOCatur electio Praedestinatorum ad gloriam, ut notabamus nuper, decretum efficax, quo Deus decernit conferre gloriam Praedestinitis. Supponimus autem ut certum secundum fidem, & omnibus Catholicis notissimum, esse Deum ut supremus Dominus posset hominibus suam gloriam conferre independentem ab omni merito; de facto tamen statuisse, ut nullus adultus illam obtineat, nisi per merita morte consummata, neque vllus paruulus, qui à labe originali non iustificatus decesserit. Quae veritate supposita, celeberrima est inter Theologos controuersia, an Deus decreto absoluto, & efficaci praeligat adultos Praedestinos ad gloriam, ipsiue gloriam ipsam conferre decernat ante prauijs absolute meritorum; ex eoque decreto moueatur ad dandum illis auxilia efficacia, quibus merita comparent. Vel potius merita ipsa expectet, neque decernat gloriam dare, ante quam absolute prauideat, futura merita, ob quae illa cum effectu conferenda est. Quae controuersia suum etiam locum habet circa paruulos, quorum iustificatio ab originali instar meritorum est, quod ad rem attinet. Ex ista de vtriusque eodem modo philosophantur plerique Doctores referendi. Exagitant autem Doctores

flores communiter quaestionem hanc de facto. Suntque circa illam duæ præcipuæ, & inter se oppositæ sententiæ. Prima negantium prælectionem absolutam, & efficacem Prædestinatorum ad gloriam ante præuisa eorum merita. Secunda illam adstruentium.

Negatiuæ sententiæ sunt Vazq. 1. par. disput.

89. per totam, & 3. par. disput. 23. cap. 10. & 11. Lessius disput. de hac re, quam habet inter opuscula. Franciscus Turrianus opusc. de Elect. Prædestin. Fonseca rom. 3. Metaph. cap. 2. quæst. 3. sec. 1. Becan. 1. par. cap. 14. Basil. Legion. quæst. 6. Scholast. cap. 12. Alarcon 1. par. tract. 4. disput. 2. cap. 11. Moncous disput. 4. cap. 4. Luis. Turrianus Opusc. de Elect. ad gloriam, Coninc. 2. 2. tract. de Spe disput. 20. dub. 13. Mœratus 1. par. disput. 4. 1. sec. 1. Gasp. Hurt. tract. de Prædest. disput. 2. diff. 5. Franc. Amic. disput. 15. sect. 4. Martin. disput. 20. sect. 6. Carlet. disput. 40. sect. 4. Salas tom. de Grat. non typis excuso tract. 15. disput. 14. sect. 2. vbi alios triginta Auctores conegit pro hac sententiâ, vt reitatur Herice 1. par. disput. 23. sect. 3. Consentiant ipse Herice, & Arrub. disput. 72. & 73. licet cum limitatione quadam, de qua postea. Citantur etiam pro hac sententiâ Valent. & Molina, quorum tamen mens dubia est. Eamque ex antiquis tradiderunt Argentina, Maior, Aureolus, Abulensis, Vvaldensis, Aletensis, Albertus, Ricardus, Enric. Bonauent. & alij, apud præcitos Doctores, præsertim apud Lessium, Heric. & Amic.

- Affirmatiuam verò sententiâ adstruentem electionem Prædestinatorum ad gloriam ante præuisa merita tenent communiter Thomistæ 1. p. q. 23. art. 4. vbi illis fauet S. Th. Caiet. Bann. Zumel, Ripa, Nauarius, Nauarete, Cornejo, Gonzalez disput. 73. sect. 2. Machin disput. 47. Ledesma de Auxilijs disput. de hac re concl. 5. Alvarez lib. 5. de Auxilijs disput. 37. concl. 3. Cursus Carmelit. disput. 9. dub. 2. Ioan. à S. Thom. disput. 8. art. 4. Marc. Serra dub. vnico. Consentit Scot. in 1. dist. 41. §. *Potesit aliter*, & ibi eius Astecker. Ex nostris Tolet. in cap. 8. epist. ad Roman. annot. 3. 1. Pereira ibid. disput. 12. 13. & 22. Salmeron. disp. 20. & 21. Bellarm. lib. 2. de Gratiâ, & liber. arbit. cap. 15. Henriquez de Fine hominis cap. 11. Iustinianus in cap. 9. epistolæ ad Rom. Lorinus 2. Petri 1. v. 10. Soar. lib. 1. de Prædest. cap. 8. & lib. 3. de Auxilijs cap. 13. Fasolus 1. par. quæst. 23. art. 1. dub. 3. num. 26. Granad. 1. par. Contr. 4. tract. 7. disput. 4. sect. 2. Ruiz tom. de Prædest. disput. 7. & sequentibus, Tann. 1. par. disput. 3. quæst. 5. dub. 3. Arriaga disput. 35. & 36. Franc. de Lugo disput. 39. cap. 4. Ribas disput. 3. Ribaden. disput. 13. de Prædest. Quiros tom. 2. de Deo disput. 12. & alij multi ex Antiquioribus apud præcitos Doctores, præsertim apud Enric. Ruiz, & Tann.

- Inter quas duas sententiâs extremè oppositas medium locum tenet sententiâ eorum, qui dixerunt, quosdam eximie prædestinatos vt B. Virginem, Iannem Baptistam, Apostolos, & similes Sanctos electos ad gloriam fuisse ante præuisa merita; reliquos verò prædestinatos non item. Auctores huius sententiæ sunt, vt fertur, Ocham. in 1. dist. 41. quæst. 1. Gabriel. ibid. quæst. 1. art. 2. Chararinus Opusc. de Prædest. lib. 1. cap. vt. & lib. 3. cap. 1. & 2. Quibus consentire videtur Eckius in Christopho centuria 2. num. 94. Nec desunt Receniores, qui sententiâ hanc amplectantur.

- Quartam sententiâ aliter mediam inter

duas extremas relatas videntur adstruere Arrubal supra & Herice disput. 23. citatâ cap. 13. Quorum primus ait, Deum ante præuisa merita, decernere gloriam Prædestinatis non in se ipsâ, sed in causâ, nempe in auxilijs efficacibus. Secundus autem ait, Deum ante præuisa merita, eodem indiuisibili actu velle gloriam Prædestinatis, & ipsa merita, & auxilia efficaciam gratiæ; qui tamen actus respectu gloriæ, & meritum simplex affectus est, efficax verò dumtaxat respectu auxiliorum.

Quinta sententiâ est noster Alcazar Comen-
6
tario in Apocalypsim ad illa verba cap. 3. *Tene, quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Vbi* ait, ante præuisa merita certum numerum Prædestinatorum fuisse à Deo designatum, non designantis personis, quibus ille est complendus; posteaque designasse Deum personas in particulari, ita, vt, quotiescunque aliquis vocatus ad gloriam, & iustificatus exciderit, semper alius illius loco substituatur. Consentit Ruiz tom. de Prædest. disput. 53. sect. 4. num. 4.

Hæc sentiunt Doctores, quorum plerique
7
quaestionem tractant solum de facto. Verum, quia potissima argumenta, quibus impugnari solet electio absoluta ad gloriam ante præuisa merita, eo tendunt, vt probent, eam esse impossibilem, supposito, quod in executione confertur gloria propter merita. E conuerso autem multi ex Doctorebus illam adstruentes ad eò necessariam esse arbitrantur, vt sine illâ negotium prædestinationis non possit peragi. Opere pretium erit, examinare imprimis, quid de possibili; vt postea quaestio de facto faciliè possit expediri. Ob id in presenti quaerimus, an fieri possit, vt Deus absolute, & efficaciter eligat Prædestinatos ad gloriam ante præuisa merita, supposito, quod illam non dat, nisi propter merita, vt fide sanctum est. Tractabimus autem hanc, & sequentes quaestiones iuxta sententiâ constituentem decreti Dei intrinseca omnino, quæ nostra est, & expeditior. Difficile autem non erit Connorantibus, pleraque dicenda sententiæ suæ accommodare.

Igitur pro resolutione suppono primò vt
8
certum secundum fidem, in potestate hominum esse, consequi gloriam suis operibus, aut illam amittere: (loquor semper de adultis, nam, quid de paruulis sit dicendum, breui definiam ad extremum). Constat hæc veritas ex doctrinâ Pauli 2. ad Timot. 2. vbi docet, vnumquemque emundando se à peccatis posse fieri ex vase contumeliæ vas in honorem. Constat etiam ex illo 1. Corint. 9. *Ne forte, cum alijs predicauerim, ipse reprobus efficiat. & Apocalyp. 3. Tene, quod habes, ne alius accipiat coronam tuam, ex illâque peccatione orationis dominicæ. Adueniat regnum suum.* Hæc enim, & similia planè supponunt in nobis potestatem amittendi, & acquirendi gloriam nostris operibus.

Suppono secundò, vt certum etiam secundum fidem, gloriam Prædestinatis per actionem
9
remuneratoriâ conferri vt coronam, præmitium, mercedem, & retributionem meritum. Quæ veritas passim exprimitur in Scripturis. Sap. 5. *Apud dominum est merces eorum.* Sap. 10. *Reddidit iustis mercedem laborum suorum.* Math. 20. *Vocauit operarios, & reddidit illis mercedem.* Math. 25. *Euge serue bone, & fidelis; quia in pauca fuisi fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* & infra. *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum ab origine mundi: esurini*

rius enim, & dedisti mihi manducare, &c. 2. ad Tim. 4. *Reposita est mihi corona iustitiae, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus Iudex.* Psal. 118. *Inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes tuas in aeternam propter retributionem.* Et saepe alibi. Haec duo dogmata sunt praecipua capita difficultatis. Nam electio ad gloriam anteprestita merita nec cum libertate Praedestinatorum ad amittendam gloriam, nec cum remuneratio-
ne meritorum videtur coherere posse.

10. Suppono tertio, ut actio, qua confertur bonum merenti, sit remuneratoria, necessariam esse in praemiantem voluntatem compensandi meritum per talem actionem; non aliter, quam, ut praecipuum externum sit verè obligatorium, requiritur in praecipiente voluntas per illud obligandi, ut ostendimus in Tractatu de Legibus. Collatio enim facta merenti indifferens est, ut sit donatio merè gratuita, ut sit solutio alterius debiti distincti à merito, & ut sit compensatio meriti. Quae indifferens non aliter, quam per voluntatem conferentis tale bonum determinatur: qui, cum illud confert ex intentione compensandi meritum, sua voluntate constituit eam actionem intra speciem remunerationis. Quo fit, ut talis voluntas intrinsecè spectet ad rationem remunerationis, siue compensationis meriti: sicut voluntas obligandi subditum intrinsecè pertinet ad rationem praecipii obligatorij. Quod non obstat, quominus ipsa compensatio sit obiectum talis voluntatis: quia haec in nobis valde confuse cadit sub conceptum compensationis: quo pacto non est inconueniens, ut sit obiectum partiale sui: sicut definitio definitionis in communi obiectum est partiale sui, ut comprehenditur sub definitione in communi, uti vel Logici sciunt. In Deo autem nihil impedit, quominus voluntas compensandi meritum sit aliquo modo reflexiva supra se ipsam. Ut in simili de voluntate obligandi subditos per praecipia diximus in Tractatu de Legibus. Igitur voluntas haec, qua constituitur collatio boni in ratione remunerationis prorsus est onerosa, & compensatiua, neque gratuita potest esse; cum sit pars ipsius compensationis necessaria, atque adeò debita merito. Ceterum, si quis per aliam voluntatem reflexam intendat meritum compensare, habendo pro obiecto compensationem iam constitutam per voluntatem praedictam compensatiuam; huiusmodi voluntas reflexa gratuita poterit esse, & liberalis entitativè; tamen obiectum eius sit quid onerosum: quia ea nec est debita merito, nec pertinet ad compensationem eius. Sicut voluntas, qua Legislator reflexè vellet condere legem, intrinsecè ad legem non spectaret, neque esset per se obligatoria: & sicut voluntas, qua ego volo, ut Peterus remuneret meritum Pauli, gratuita potest esse respectu Pauli; etiam si pro obiecto habeat compensationem meriti eius faciendam à Petro. Vniuersaliter enim voluntas, qua reflexè amatur integer actus alicuius virtutis, entitativè non est actus, neque materia propria eiusdem virtutis; tamen ab illa ut ab effectu quadamtenus ipsius honestatem participet imputativè, & extrinsecè, quando voluntas efficax est. Sic namque voluntas reflexa de actu charitatis neque est actus charitatis, nec bonitatem habet intrinsecam charitatis; quidquid sit de imputabilitate extrinsecà. Et voluntas reflexa de actu iustitiae non est intrinsecè actus, nec materia iustitiae. Pariterque de ceteris est dicendum. Ex quibus liquet, vo-

luntatem, qua reflexè amatur compensatio meriti entitativè posse esse gratuitam; etsi voluntas constituens, & complens compensationem ipsam sit onerosa: quia haec entitativè, & intrinsecè materia propria est virtutis remunerantis meritum; illa verò intrinsecè materia est liberalitatis; tamen tamen, quando efficax est, imputativè, & extrinsecè honestatem remunerationis, quam imperat, dicatur aliquo modo participare. Stet itaque, actionem collatiuam boni semiextrinsecè denominari remunerationem meriti tum ab existentia meriti, tum à voluntate compensandi meritum ipsum per tale bonum: huiusmodi autem voluntas constitutiua compensationis, non opus est, quòd sit per se exequutiua, potest enim intentiua sufficere; ut patet in eo, qui per ministerium famuli remunerat meritum, aut quoduis aliud debitum soluit. Hic enim tantum habet voluntatem intentiuam remunerandi, seu solvendi.

Suppono quarto ex generali doctrina tradita supra disput. 32. quest. 5. & disput. 34. quest. 11. à num. 150. de modis, quibus voluntas ferri potest in obiecta relata vel semiextrinsecè, vel intrinsecè; suppono, inquam, Deum quatuor modis posse velle efficaciter volitione compensatiua conferre quoduis bonum in praemium meriti. Primo, prauidendo scientià absolutà, existere meritum, & decernendo collationem boni in compensationem meriti. Secundo, prauidendo scientià conditionatà, exiturum meritum, si extiterit collatio boni, & decernendo, ut existat collatio boni in praemium meriti. Tertio, nullà praeuente scientià de existentia meriti, sed tantum de possibilitate, decernendo simul eodem decreto, ut existat meritum, & ut existat collatio boni in praemium eius. Quarto, nullà similiter praeuente scientià de existentia meriti, sed tantum de possibilitate, decernendo conditionatè, conferre bonum in praemium meriti, si existit meritum; sin minus, aut non conferre, aut gratis conferre. Quos quatuor modos praemiatum meritum esse possibiles ex generali doctrina citata constat, eo ipso, quòd in collatione boni denominatio semiextrinsecà est, esse praemium meriti. Quoniam autem volitio compensatiua meriti aut potest esse exequutiua, aut purè intentiua, ut dictum est; quatuor dicti modi diuersi decernendi meriti compensationem duplicandè veniunt.

Iam volitione reflexà, & entitativè gratuita, eaque subinde purè intentiua, quatuor similiter modis potest Deus imprimis decernere collationem boni quatenus semiextrinsecè praemium est meriti. Primo, prauiisà absolutà existentia tum meriti, tum volitionis compensatiuae eius. Secundo, prauiisà eorumdem existentia conditionatà sub conditione existentiae collationis boni. Tertio, independentè ab eis prauiisibus decretà simul eodem decreto absoluto existentia omnium trium. Quarto, decretà conditionatè collationem boni ponendà ut praemium meriti, si extiterint meritum, & voluntas compensatiua eius, sin minus, aut non ponendà, aut gratis ponendà. Deinde potest Deus simul decernere collationem boni, & voluntatem compensatiuam, connotato merito solo quatuor praedictis modis. Et vicuersà simul decernere collationem boni, & meritum, connotatà solà voluntate compensatiua. Resultantque modi duodecim, quibus Deus volitione reflexà, & gratuita potest decernere collationem boni, prout remuneratiua meriti
semi-

semiextrinsecè est. Præterea tamen potest volitionem reflexâ, & gratuitâ decernere volitionem compensatiuam, quæ intrinsecè est talis, atque ad eò connexa intrinsecè cum collatione boni, & eum merito. Idque quatuor similiter modis prædictis, scilicet præiis aut absolutè, aut conditionatè collatione boni, & merito; aut decretis simul cum volitione compensatiuâ aut collationem boni, connotato merito solo quatuor modis prædictis, aut vice versâ meritum, connotatâ solâ collatione boni similiter. Quo alij duodecim resultant modi diuersi decernendi volitionem compensatiuam, & mediâ illâ compensationem meriti. Quæ clarè innotescunt recognoscenti doctrinam generalem citatam.

13 Ex his pergo, & suppono quintò, electionem Prædestinatorum ad gloriam ante præiis absolutè merita tribus imprimis modis posse respicere gloriam ipsam. Primò, vt conferendam omnino gratis, exclusis positiuè meritis. Secundò, vt conferendam tanquam coronam intuitu meritorum. Tertio, vt conferendam secundum substantiam præcisè, non determinato modo collationis seu gratiæ, seu onerosæ. Hanc diuisionem dedit Soar. lib. 3. de Auxilijs cap. 19. à num. 25. ex eoque alij Recentiores sumplerunt. Sed quia eius membra minutius, & distinctius non dissecarunt, quibusdam se implicauerunt difficultatibus quas, si accuratius rem distinxissent, fortasse in radice præcidissent. Tantum interest, exactius, & adæquatas diuisiones præmittere, & omnes quæstionum casus distinctè proponere.

14 Omisso igitur decreto conferendi gloriam omnino gratis, quod in præsentî prouidentia locum non habet, vt videbimus. Decretum conferendi gloriam vt coronam ante præiis absolutè merita aut potest esse directum, & compensatiuum meritorum; illudque aut executiuum, aut purè intentiuum: aut potest esse reflexum, purè intentiuum, & entitatiuè gratuitum. Si fuerit compensatiuum meritorum, & executiuum, tribus modis poterit concipi à Deo; & toridem, si fuerit compensatiuum meritorum, & purè intentiuum iuxta dicta num. 11. de decreto compensatiuo cuiusuis meriti aliter, quàm ex præiisione absolutâ eius, per collationem cuiusuis boni. Si autem fuerit decretum reflexum purè intentiuum, & entitatiuè gratuitum, octodecim modis poterit concipi à Deo iuxta dicta ibidem de simili decreto tendente in compensationem cuiusuis meriti aliter, quàm ex præiisione absolutâ eius, faciendam per collationem cuiusuis boni; vt applicanti doctrinam illam ad propositum fiet compertum. In quo amplius nos morari, opus non est.

15 Restat decretum de collatione gloriæ quoad substantiam præcisè: quod eo ipso debet esse purè intentiuum, vt pote præscindens à circumstantijs, sub quibus de facto gloria datur, è quorum numero sunt merita prout existentia. Potest autem collatio gloriæ per illud respici primò secundum se præcisè; secundò prout consequibilis à Deo per hominum merita; tertio prout consequibilis aliter, quàm per merita; quarto prout consequibilis vtroque modo, iuxta similitudinem diuisionem traditam supra disput. 39. quæst. 1. prædestinationis de actu voluntatis creatæ præscindens à libertate eius, atque necessitate. Porro decre-

tum collationis prout consequibilis per merita, suapte natura supponit, Deum in sua potestate habere auxilia efficaciam, quibus possit obtinere merita ipsa, vt dicebamus ibi de decreto actus voluntatis prout consequibilis per media libera. Agimus autem in præsentî de decretis absolutis; determinatisque ex parte obiecti, dicturi nonnihil ad calcem quæstionis de conditionatis, & distinctiuis.

16 Ex dictis obiter, & breuiter ardens quædam pugna sedanda est inter Doctores admitrentes decretum absolutum gloriæ vt coronæ ante præiis absolutè merita. Alij enim vt Gran. 1. par. tract. 7. disput. 4. sect. 4. num. 33. Ruiz disput. 12. de Prædest. sect. 7. num. 9. & Recentiores Salmaticenses contendunt, præter decretum illud antecedens merita, quo decernitur gloria vt coronam, nullâ aliâ voluntate opus esse, qua Deus, positis meritis, in eorum præmium gloriam conferat. Alij verò, vt Soar. lib. 3. de Auxilijs cap. 19. num. 4. & lib. 1. de Prædest. cap. 14. Arrub. disp. 65. nu. 20. & Recentiores Complutenses enixè contendunt oppositum. Ex dictis verò palam est, vtrumque possibile esse. Nam, si decretum præcedens merita, tendensque in gloriam vt coronam compensatiuum sit formaliter, atque etiam executiuum respectu gloriæ aliquo ex modis supra explicatis, nullâ aliâ voluntate opus erit, qua gloria in executione ob merita ipsa conferatur. Si verò decretum præcedens merita, tendensque in gloriam vt coronam entitatiuè sit gratuitum, vt pote non constituens, sed constitutam respiciens compensationem meritorum, omnino opus est aliâ voluntate compensatiua, à qua collatio gloriæ rationem remunerationis sortiatur tanquam à quadam forma extrinsecâ. Nam sine huiusmodi voluntate conceptus remunerationis de facto collationi gloriæ conueniens nullatenus conitari potest: nec potest voluntas illa præiis gratuita compensatiua esse formaliter, vt satis superque ex dictis manifestum est. Vnde planè refutandus venit Ruiz; qui, cum sæpe asserat, & supponat totâ disputatione citatâ, prædictum decretum gloriæ antecedens esse gratuitum, & liberale, adiungit nihilominus, per illud in executione dari gloriam ob merita, nullo alio decreto interueniente. Hoc tamen planè falsum est: quia repugnat, esse veram remunerationem meritorum sine aliqua voluntate remunerantis, qua debita sit meritis ipsis, ad eorumque remunerationem intrinsecè pertinens; & consequenter, quæ non gratuita, sed onerosa sit. Porro argumenta, quibus Recentiores commemorati hinc inde decertant, ne tempus sine fructu teram, omnino missa facio. Nam quid ea momenti habeant, facile ex dictis hic perspiciet, quisquis in illa inciderit; facillimèque diluet, quidquid in illis doctrinæ nostræ visum fuerit aduersum. His positis.

Propositio. I.

Decretum conferendi gloriam Prædestinatî omnino gratis, & sine dependentiâ à meritis impossibile est in Deo, suppositâ præsentî prouidentia, quæ gloria de facto confertur intuitu meritorum.

V V V V

Est

Est certum apud omnes . Quia dare gloriam omnino gratis , & sine vilo respectu ad merita , & dare illam propter merita , obiecta sunt contradictoriè opposita . Ergo , supposito decreto , quo Deus dat gloriam propter merita , repugnat decretum dandi illam omnino gratis . Quia Deus absolute , & efficaciter non potest velle , vt existant simul duo obiecta contradictoria , vt notum est .

Propositio 2.

18 Decretum prædefiniens gloriam vt coronam ante præuisa absolute merita quolibet ex modis commemoratis num. 14. ex nullo capite repugnat Deo , etiam supposita prouidentia præsentis , quia Deus de facto gloriam confert in præmium meritorum .

Hanc propositionem , saltem secundum aliquem eius casum , amplectuntur Doctores omnes supra relati , qui admittunt de facto electionem ad gloriam ante præuisa merita . Ea autem non aliter probanda venit , vt pote assertio de possibili , quam soluendo argumenta omnia , quibus Auctores sententiæ oppositæ supra etiam citati repugnantiam moluntur , & conantur adstruere . Sit primum , quod sumunt ab oppositione inter voluntatem gloriæ antecedentem merita , & voluntatem , qua de facto gloria confertur propter merita . Ex quo capite arguunt sic primò . Deus in tempore dat gloriam propter merita . Ergo & propter illa decreuit ab æterno dare . Ergo non decreuit dare ante merita : nam , si independentè à meritis decreuisset dare , nullo habito respectu ad merita daret in tempore . Certum enim est , eo modo cuncta decerni à Deo ab æterno , quo in tempore executioni mandantur . Secundò . Deus habet decretum non conferendi gloriam , nisi decedenti cum meritis . Ergo nequit habere decretum conferendi illam ante merita ; quia decretum hoc titulo efficacis non potest non sortiri effectum , siue adsint , siue non adsint merita , atque adeò nequit non opponi priori . Velle enim dare gloriam , siue adsint , siue non adsint merita ; & velle non dare , nisi ex meritis , oppositæ voluntates sunt , omnino in Deo incompatibiles . Tertio . Aut decretum gloriæ antecedens merita est remuneratorium , aut est liberale . Non remuneratorium ; quia , ante quam præuideantur merita , non potest esse voluntas remunerandi illa . Non liberale ; quia , cum gloria de facto non gratis confertur , sed propter merita , repugnat decretum efficaciter liberale conferendi illam : nam conferre liberaliter , & propter merita , sunt obiecta contradictoria . Nec dici potest , eiusmodi decretum entitatiuè esse liberale , obiectiuè autem remuneratorium . Contra id enim arguitur quartò . Affectus efficaciter voluntatis , & actus externus , quem habet pro obiecto , constituunt vnum quid , & idem intra genus moris . Ergo repugnat , collationem externam gloriæ esse opus iustitiæ , aut gratitudinis , & , decretum efficaciter eius esse actum liberalitatis . Quintò . Cum sine meritis nequeat constare remuneratio , repugnat , huiusmodi decretum esse obiectiuè remuneratorium ; quia ex vna parte non supponit merita : ex alia verò , si amat illa simul cum gloriâ , eo ipso nequit ama-

re gloriam propter merita , prout opus erat , vt haberet pro obiecto remunerationem meritorum . Sextò . Idem actus externus nequit efficaciter amari ex motiuo liberalitatis , & simul ex motiuo iustitiæ vel gratitudinis . Sed collectio gloriæ de facto amatur à Deo ex motiuo iustitiæ , vel gratitudinis , cum ametur vt merces , & præmium meritorum . Ergo nequit ea , adhuc per diuersum decretum , amari ex motiuo liberalitatis . Ergo nullo decretum gloriæ liberale potest componi in Deo cum prouidentia præsentis ; quia nequit esse liberale decretum , quod ex motiuo liberalitatis non est .

Argumenta hæc per doctrinam paulò ante præmissam nullo negotio diluuntur . Respondeo ad primum , Deum quidem ab æterno decreuisse dare gloriam propter merita , prout illam dat in tempore ; atque adeò ab æterno habuisse decretum aliquod compensatiuum eorundem meritorum . Potuisse verò illud concipere , vel ante merita absolute præuisa aliquo ex modis commemoratis num. 11. vel post merita absolute præuisa , præeunte tamen alio decreto eiusdem compensationis reflexo , & entitatiuè gratuito aliquo ex modis recensitis num. 12. Ad secundum respondeo , cum decreto non dandi gloriam , nisi ex meritis , bene componi decretum dandi gloriam vt coronam : quale est omne decretum , quod nos ponimus ante præuisa absolute merita . Decretum autem gloriæ vt coronæ non potest suum effectum sortiri , siue adsint , siue non adsint merita ; cum essentialiter expectat illa ; nec sine illis potest esse . Ad tertium respondeo , decretum gloriæ antecedens merita , aliquo ex modis traditis num. 11. remuneratorium esse , prout ibi est explicatum . Decretum verò antecedens merita aliquo ex modis recensitis num. 12. entitatiuè posse esse liberale , etiam si pro obiecto habeat compensationem meritorum , vt constat ex doctrinâ traditâ num. 10.

Ad quartum respondeo , actum externum , & affectum eius efficacem tunc absolute , & simpliciter vnumquid , & idem constituere intra genus moris , quando actus externus alioquin indifferens , per affectum determinatur , & ponitur intra aliquam speciem virtutis . Quo pacto largitio pecuniæ facta ex affectu soluendi debitum , vnum opus iustitiæ constituit cum ipso affectu : facta verò ex affectu gratificandi beneficium constituit cum tali affectu vnum opus gratitudinis : factaque ex affectu subleuandi miseriam pauperis constituit opus misericordiæ , &c. Quando verò affectus efficaciter tendit in actum externum vt constitutum iam intra speciem determinatæ virtutis per illum affectum ; tunc ex tali affectu reflexo , & actu virtutis externo absolute non resultat vnum opus virtutis : quia affectus reflexè tendens in actum proprium cuiusvis virtutis aliam habet bonitatem intrinsecam diuersam à bonitate obiecti , tamen ab illo vt ab effectu extrinsecè , & imputatiuè participat eandem bonitatem , prout dicebamus citato num. 10. Ex quo patet , decretum tendens in collationem gloriæ vt constitutum per aliud decretum intra genus remunerationis intrinsecè non esse compensatiuum , atque adeò bene posse esse materiam liberalitatis . Ad quintum respondeo , etsi eodem decreto indiuisibiliter amentur gloria , & merita , bene posse amari gloriam vt præmium meritorum : quia nihil est , quod veter , eundem actum tendere inæquatè in plura formalia obiecta , in quæ di-

versis actus tendere possent. Si ergo Deus potest diversis actibus amare merita ut pretium gloriae, & gloriam ut mercedem meritum, utrumque simul sub eisdem motibus poterit amare eodem actu. Præterquam quod aliter, quam amando simul gloriam, & merita, multis alijs modis potest dari decretum antecedens merita, & remuneratum eorum tum formaliter, tum obiectivè, prout constat ex dictis.

21 Ad sextum docti quidam Recentiores ex nostris censent, eandem externam donationem simul amari posse efficaciter ex motivo liberalitatis, & ex motivo remunerandi merita: idque non solum per duos affectus, sed etiam per eundem complectentem ea duo motiva. Quæ, putant, non esse inter se opposita: quia liberalitas positivè non excludit merita, quæ postulat remuneratio, sed ab eis præcindit, tendendo in donationem externam secundum honestatem dandi præcisè. Addunt tamen, donationem ipsam externam in tali casu non fore liberalem: quia donatio externa liberalis omne meritum, omnemque gratificandi affectum excludit. Ob id namque ad perfectam rationem gratiæ omne prorsus meritum excludunt Theologi, & Patres; nec latius putant, quod gratia procedat ex affectu aliquo liberali: si enim simul, detur ex affectu, qui nostra merita respiciat, absolute dicitur ea gratia acquisita meritis nostris, & labore. Non placet mihi doctrina hæc: quia censeo, voluntatem formaliter liberalem, & remuneratorem circa idem obiectum pugnare. Id quod ut certum sæpe supponit Vazq. citatus supra, cui annuere videntur Becan. & Turrian. Et certè motivum liberalitatis non esse externam donationem præcisè, ut est quædam collatio boni, aperte supponit Soar. lib. 3. de Auxil. citato cap. 19. num. 26. dum ait, decretum dandi gloriam secundum se cum præcisione à meritis nec liberalem donationem, nec iustitiæ retributionem habere pro obiecto, sed tantum collationem eius boni.

22 Id quod probari potest primò; quia, si collatio boni secundum conceptum dandi præcisè esset proprium motivum liberalitatis, nulla esset voluntas remuneratoria, aut quovis modo compensativa, quæ simul non esset liberalis; quod est absurdum: quia nulla est, quæ plenè non tangat tale motivum; tamen si aliquid aliud addat. Quod maximè verum est in sententiâ Recentiorum dicentium, eundem numero affectum posse esse dandi liberaliter, & dandi ex meritis. Nam, quid, quælo, hæc affectus tangeret amplius ex parte obiecti, quam tangit quilibet affectus purè compensativus? Nihil profecto. Uterque enim tangeret totam substantiam externæ donationis, quam ipsi dicunt esse motivum liberalitatis, addendo insuper rationem compensationis, quæ est motivum virtutis compensativæ. Secundò; quia collatio boni præcisè indifferens est, ut sit gratuita, vel onerosa. Ergo conferre bonum præcisè non est motivum proprium liberalitatis. Alîas, qui diceret, se bonum contulisse præcisè, statim gratis contulisse intelligeretur; quod falsum est. Sicut statim intelligitur contulisse titulo iustitiæ, qui dicit, se aliquid contulisse ad solvendum debitum. Tertio; quia donatio externa, ut sit liberalis, ex nullo affectu debet esse compensativa, ut ipsi Recentiores fatentur. Ergo liberalitas omnem rationem compensationis excludit. Ergo motivum liberalitatis collatio boni est, non præcindens, sed positivè excludens omnem rationem

compensationis. Si enim reipsa gratis non donat, quænam donationem non exiit ab omni ratione compensationis, neque gratis donare vult, qui non vult donationem externam exutam ab omni ratione compensationis. Stet ergo, velle dare bonum præcisè, non esse affectum liberalitatis: sed solum velle dare gratis, quæ particula positivè excludit a donatione omnem rationem compensationis.

Dices. Dare bonum præcisè est honestum. 23 Non honestate alius virtutis. Ergo liberalitatis. Respondeo, dare bonum præcisè esse honestum honestate quasi abstractâ ad specialem virtutem non pertinente, eo fere modo, quo bene operari ut sic honestatem abstractam habet. Quia à parte rei non reperitur hoc, quod est, dare bonum præcisè, nisi vel coniunctum cum ratione aliqua compensationis: quo pacto est motivum alicuius ex virtutibus compensativis; vel positivè seiunctum ab omni ratione compensationis; quo pacto est motivum proprium liberalitatis. 24

His obiter contra Recentiores statutis, ad argumentum illud sexto loco positum concedimus, suppositâ præsentî providentiâ, non posse esse in Deo decretum aliquod conferendi gloriam, quod sit liberale formaliter, nam tale decretum iam exclusimus proposit. 1. Supposito enim, quod Deus dat gloriam ex meritis, nequit efficaciter decernere dare illam gratis; quod est motivum proprium decreti liberalis formaliter. Per hoc tamen non efficitur, in præsentî providentiâ omne decretum dandi gloriam debere esse remuneratorium. Quia illud dumtaxat tale est, quod constituit collationem gloriæ in ratione remunerationis, ut supra explicavimus: scilicet, quod tendit in illam ut iam constitutam. De quo iube inde sæpe diximus, posse esse liberale: non, quia natura suâ sit actus formalis liberalitatis; sed quia est materia proxima huius virtutis; cum sit bonum quoddam reipsa collatum gratis; tamen non ex intentione expressâ conferendi illud gratis; qualiter sine actu reflexo conferri non potest. In quo decretum hoc gratuitum à compensativò discriminatur, quod nullo modo potest esse materia liberalitatis; quia suâ naturâ, & essentialitâ constituit compensationem oppositam liberalitati. 25

Venio ad secundum argumentum petiti, ab oppositione, quam, putant Aduersarij, habere decretum antecedens gloriæ cum libertate amittendi illam. Ex quo capite sic arguitur. Decretum hoc est antecedens merita, & consequentè omne exercitium libertatis Prædestinati. Deinde titulo efficacis essentialiter est connexum cum gloriâ, atque adeo incompatible cum carentiâ eius. Ergo inducit necessitatem consequendi gloriam prorsus antecedentem. Ergo auferret à Prædestinato libertatem amittendi ipsam gloriam. Rursus, positio huius decreti non dependet à meritis, & consequenter nec dependet ab arbitrio Prædestinati, utpote quid antecedens omnem usum liberum eius. Sed, eoposito, repugnat, Prædestinatum manere sine gloriâ: quia est decretum essentialiter infrustrabile. Ergo absolute Prædestinatus nequit manere sine gloriâ. Ergo nequit per suum arbitrium illam amittere. Respondent Soar, & alij communiter, huiusmodi decretum prædestinatum gloriæ (supponere scientiam conditionatam meritum Prædestinati; atque ita nec inducere necessitatem obtinendi gloriam simpliciter antecedentem merita; nec

nec poni omnino independenter à meritis ipsis: quo fit, vt libertatem non auferat amittendi gloriam. Non placet hæc solutio. Eam in simili reieci supra agens de prædefinitione actus liberi disp. 39. quest. 2. proposit. 1. & 3. Quare dicta ad rem ibi huc sunt trahenda, & applicanda. Docti verò Recentiores, quorum in eadem quest. num. 13. mentionem feci, eadem ratione philosophantur de prædefinitione gloriæ, ac de prædefinitione actus liberi, censentes, vtramque antecedenter esse frustrabilem, non verò consequenter: atque adeo neutram auferre potestatem antecedentem, & consequenter nec libertatem aut omittendi actum, aut amittendi gloriam prædefinitam. Verum, quàm sit implicatorium hoc genus decretorum Dei irritabilem antecedenter, & non consequenter abunde confici ibidem num. 18. Recognoscantur ibi dicta.

27 Ego igitur imprimis argumentum factum in ipsos Aduersarios retorqueo. Certum enim est, prædeterminationem diuinam in eorum, & omnium sententiâ antecedere merita Prædeterminatorum, vtpote eorum causam; atque etiam ita essentialiter cum Prædeterminatorum glorificatione connecti, vt prorsus repugnet in sensu composito, Prædeterminatum non saluari. Et tamen non minus est certum, per prædeterminationem libertatem amittendi gloriam non tolli. Ergo ex eo, quod decretum prædefinitiuum gloriæ præcedat merita, atque adeo etiam omnem vsum liberum voluntatis Prædeterminati, & cum eius gloriâ essentialiter connexum sit, non bene inferitur, per illud tolli libertatem amittendi gloriam. Deinde ad argumentum ipsum respondeo per doctrinam datam in simili quest. illa 2. citata proposit. 3. decretum prædefinitiuum gloriæ vt coronæ connexum essentialiter cum illâ prout sic; atque adeo cum meritis Prædeterminati, præcedere quidem ipsa merita prioritate naturæ mediata, quatenus est causa remota eorum per auxilia, ad quæ conferenda Deum mouet: atque adeo necessitatem quamdam antecedentem, remotam tamen, inducere obtinendi gloriam. Idcirco verò libertatem eam amittendi non tollere: quia nec pertinet intrinsecè ad potentiam proximam, quam habet Prædeterminatus ad obtinendam gloriam ipsam per exercitium suorum operum, nec ad illam est requisitum. Quo fit, vt positio talis decreti à libertate ipsius Prædeterminati dependeat, quatenus dependet à meritis dependentiâ connexionis à posteriori. Etenim potentia proxima, quam voluntas Prædeterminati instructa auxilijs efficacibus ad merendum habet ad omittenda merita, eo ipso est potentia ad reddenda talia auxilia inefficacia; atque adeo ad impediendum scientiam mediam de efficaciâ illorum, & consequenter decretum prædefinitiuum gloriæ vt coronæ, quod tali scientiæ essentialiter subnixum est, siue ab eâ dependens essentialiter in sua existentia, vti supponitur. Vide plura dicta loco citato huc transferenda proportionaliter. Nam de prædefinitione actus liberi prout liberi connexa cum ipsius libertate; & de prædefinitione gloriæ prout coronæ siue prout premij meritorum connexa cum ipsis meritis eadem, quod ad rem attinet, philosophia est. Vtrum autem prædefinitio entitatiuè gratuita gloriæ vt coronæ habens pro obiecto aliud decretum Dei formaliter compensatiuum meritorum aliquo ex modis recensitis num. 12. huius immediatam libertatem tollat necessariò, vel secus, ex dicendis proposit. 4. constabit.

28 Tertium caput, ex quo Aduersarij variè depromunt argumenta contra decretum gloriæ antecedens est oppositio, quam illud habere arbitrantur cum alijs actibus prouidentia diuinæ, aut etiam cum bonitate, & iustitiâ Dei. Primò enim, tale decretum malè videtur coherere cum ferriâ, & sincerâ voluntate, quam Deus de facto habet saluandi omnes, vt statimus disput. 40. quest. 1. Nam quo pacto dici potest ex animo velle saluare omnes, qui paucos quosdam ex se, & antecedenter ad eorum opera, reiecit reliquis, eligit ad salutem? Quos enim Deus ex se relinquit, antequam ab eis relinquatur, non videtur saluare velle. Imo verò itis, vtpote ab eâ electione exclusis, clausa videtur ianua Cœli, ne saluari possint: quandoquidem soli electi ex irrefragabili Dei statuto saluandi sunt. Quo fit, vt Deus, suppositâ eâ antecedente electione, non minus teneatur procurare, vt non electi per suademerita amittant gloriam, à qua excluduntur, quàm, vt electi per sua merita lucentur gloriam, ad quam destinantur. Quæ omnia absurda sunt, & aliena à paternali prouidentia Dei.

29 Secundò, supradictum decretum eligens aliquos ad gloriam, & ceteros ab illa excludens, componi non potest cum vniuersali promissione, & comminatione, qua Deus omnibus bene operantibus promittit gloriam, & malè operantibus minatur exclusionem ab illâ; nec potest componi cum vniuersali vocatione, & exhortatione, qua omnibus sæpe exhortatur Deus in Scripturis, vt suam salutem procurent medijs bonis operibus. Nam, postquam Deus absolute eligit aliquos ad gloriam, & ceteros ab illâ exclusit, non potest ferriò, & ex animo promittere gloriam exclusis, & eius carentiam minari electis. Quis enim non censet fraudulentam, aut iocularem promissionem gloriæ factam sub conditione operum ijs, qui antecedenter ad opera ab ipsâ gloriâ sunt iam exclusi: similiterque comminationem exclusionis à gloriâ factam etiam sub conditione operum ijs, qui ante ipsa opera absolute, & infallibiliter sunt ad ipsam gloriam electi? Imo promissio conditionata gloriæ respectu eorum, qui iam ad illam absolute supponuntur electi, frustranea prorsus, & nugatoria videtur. Sicut etiam comminatio conditionata exclusionis à gloriâ respectu eorum, qui iam absolute ab illâ supponuntur exclusi. Iam verò exhortatio ad procurandam gloriam medijs operibus inutilis omnino videtur respectu vtrorumque, atque adeo etiam fraudulenta prorsus, & elusoria. Nam quid possunt prodesse opera pro consequendâ gloriâ ijs, qui iam ante ipsa opera vel sunt ad gloriam ipsam absolute electi, vel ab eâ absolute exclusi?

30 Terriò alienum à diuinâ bonitate videtur, ex se, & antecedenter ad opera omnium quosdam ad tam eximium bonum, quale est gloria, efficaciter destinare, desertis plerisque exclusis à tali beneficio. Ob id enim Deus cætera, quacunque ex se, & antecedenter ad opera preparauit suis creaturis, omnibus omnino communia fecit, vt patet in euectione naturæ rationalis ad statum supernaturalem; in sanctificatione Angelorum, & hominum ante peccatum; in vocatione post peccatum; in donatione Redemptoris; in oblatione sacrificij ipsius; in sacramentis, &c. Deinde, Deus ex se nunquam statuit, quod est hominibus perniciosum, iuxta illud Osee 3. *Perditio* *Israel. Tantummodò in me auxilium tuum.* *Que*

Quæ autem maior perniciës hominum, quam eos excludere à numero saluandorum? Et sanè, si Deus ex se, & antecedenter ad opera eligeret Prædestinatos ad gloriam, iucredibile est, tam paucos electurum, tam multosque deserturum, vt sunt de factò Prædestinati, & Repti, Quod argumento est, eiusmodi electionem cum prouidentia præsentis non esse compatibilem.

31 Quartò, hic modus electionis omnem solitudinem benè viuendi eriperet à mortalium cordibus. Iuxta eam enim habet locum illa hæreticorum ratiocinatio. Vel sum de numero electorum. Vel non sum. Si sum; impossibile est, vt damner: quia Deus antecedenter ad vsum meæ libertatis habet decretum omnino infrustrabile me saluandi. Si non sum; impossibile est me saluari, quantumuis crucier in benè operando: quia soli electi saluantur. Vt quid ergo cum tanto labore sequor præcepta, & consilia Dei? Deinde, per eiusmodi electionem zelus animarum extinguitur. Nam, si omnes saluandi ante omnem præuisionem mediõrum electi sunt; quid prodeit prædicatio Euangelij; quid exortatio ad bonum? quandoquidem citra media hæc saluabuntur, qui electi sunt; ceteri autem, etiam eis adhibitis, peribunt. Adde, electionem istam populo explicatam scandalum parere, licentiam in malis, torporemque in bonis injicere, necnon amaritudinem animæ, & sæpe desperationem adferre.

32 Respondeo primò, hæc fere esse eadem ipsa argumenta, quæ olim S. Augustino à Pelagianis, & Matilensibus obiecta sunt contra prædestinationem gratuitam ab omni merito solius arbitrij independentem, vt videre est apud ipsum Augustinum lib. de Corrept. & grat. & lib. de Prædestin. Sanctõrum. & lib. de Dono perseverantiæ. Et apud Prosperum, & Hilarium in epistolis ad Augustinum, quæ habentur ante citatum librum Prædestin. Sanctõrum. Ex quo apparet, illa non minùs impugnare electionem Prædestinatorum ad gratiam antecedentem merita arbitrij, qualem Catholici omnes fateri tenentur, vt videbimus disput. 42. quàm electionem ad gloriam antecedentem merita gratiæ. Quocirca vis eorum, si quam habent, in electione ad gratiam prorsus gratuita, & Prædestinatorum propriâ infringenda est. Etenim, electio ad gratiam propriâ Prædestinatorum eadem, quod ad rem artinet, sortitur proprietates, atque præelectio ad gloriam, de qua loquimur. Est enim voluntas efficax prorsus gratuita, & antecedens omne meritum, magisque ab illo vt tali independentem, quàm præelectio ad gloriam. Est etiam essentialiter connexa cum gloria ipsa, vt pote quæ, non gratiæ vtunque est voluntas, sed gratiæ præuise infallibiliter coniungendæ cum gloria. Quo fit, vt non minùs sit impossibile in sensu composito, non saluari electum ad gratiam speciali hac electione, quàm non saluari præelectum ad gloriam: tamen vtique in sensu diuiso possit amittere beatitudinem, vtamque electionem impediendo modo dicto supra num. 27. De quo iterum redibit termino quæst. 5. E contra verò aequè est impossibile in sensu composito saluari non electum ad gratiam huiusmodi speciali electione, quàm saluari non præelectum ad gloriam: tamen vtique aequè similiter possit saluari in sensu diuiso. In qualibet enim sententiâ catholicâ de prædestinatione diuinâ sicut est verum, I prædestinatum posse damnari, non quia cum prædestinatione possit componere damnationem, sed quia potest suis demeritis facere, vt

non fuerit prædestinatus, prædestinatione impedita, prout explicabitur inferius quæst. 5. ita è conuerso verum est, non Prædestinatum saluari posse, non quia possit componere saluationem cum negatione omnis prædestinationis, sed quia potest suis meritis facere, vt aliquo modo fuerit prædestinatus, prout etiam explicabitur ibi.

Hinc ad argumentum primum respondeo, 33 voluntatem antecedentem, quam Deus habet saluandi omnes cum præelectione Prædestinatorum ad gloriam aequè benè componi, ac cum speciali electione ad gratiam: quia, sicut benè stat cum eâ voluntate generali saluandi omnes, Deum ex se, & ante omne meritum, vel demeritum paucos quosdam prædestinare per electionem specialem ad gratiam, cæteris omnibus relictis; ita benè stat cum eadem, Deum ex se etiam, & ante merita, vel demerita præeligere eosdem ad gloriam, relictis cæteris. Cur autem Deus ex se illos eligat, & hos relinquat, in solam eius voluntatem iustissimam referendum est, qui vt Dominus omnium suorum donorum potestatem habet, quemadmodum figulus, ex eadem mæsa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam iuxta Apostolum ad Rom. 9. scilicet per collationem, vel subtractionem suorum donorum. De quo plura infra disput. 42. quæst. 9. Quomodo autem non præelecti saluari possint nihilominus, constat ex dictis; constabitque amplius ex dicendis quæst. 5. Quibus profectò non tenetur Deus, imo nec potest positiuè procurare demerita, ob quæ damnentur. Tum quia eos positiuè non destinauit ad poenam, quando alios elegit, atque adeò non est vnde obligetur ad procurandum demerita, ob quæ puniantur. Tum quia, licet ita destinauit (quod an sit possibile dicemus disp. 44.) non ad procurandum, sed ad permittendum tantum ipsa demerita teneretur. In quo nullum absurdum cernitur.

Ad secundum respondeo, promissionem, 34 comminationemque vniuersalem, qua Deus hominibus promittit gloriam sub conditione, quod benè operentur, eiusque carentiam minatur, si malè vixerint, non esse ponendam in ordine decretorum Dei post electionem Prædestinatorum ad gloriam, sed potius ante illam, quo cessant omnia incommoda, quæ opponbantur. Quia, antequàm Deus quidquam specialiter statuerit de Prædestinatis, sicut ex se serio, & ex animo desiderat omnibus in generali gloriam sub conditione, quod benè operentur, ita sub eadem conditione potest illam omnibus promittere, comminando interim amissionem eius ijs, qui non benè, sed malè operati fuerint. Cum quo benè stat, Deum postea absolute eligere aliquos ad gloriam per opera bona obinendam, relictis cæteris, antequàm absolute præuideat opera eorum. Sed estò præcedat huiusmodi electio decreta promissionis, & comminationis vniuersalis, adhuc illa locum habent citra omne incommodum: quia tam electi quam non electi (positiuè enim exclusi non supponuntur) adhuc habent in suâ potestate amittere, & lucrari gloriam operibus suis malis, aut bonis, vt ex supra dictis notum est. Quo fit, vt serio, veraciter, & vtiliter possit Deus vtriusque gloriam promittere, & amissionem eius minari sub conditione operum; quo illi moueantur ad procurandam suis operibus eius consequentem; quo etiam titulo est illis utilis, & proficua exhortatio ad euandem finem ordinata. Ex quo patet, inania, & fictitia esse omnia incommoda, quæ

quæ per argumentum propositum prætexebantur.

35 Ad tertium respondeo, alienum non esse à bonitate Dei ex se antecedenter ad opera hominum conferre quibusdam eorum beneficium, quod negat alijs, vt patet in beneficio prædestinationis, quod iuxta quamlibet sententiam catholicam ex se communicat Deus aliquibus, & negat alijs; quin his censeatur iniuriam facere. Potest enim, quod suum est, prout sibi libuerit, distribuere. Neque hæc negatiua reprobatio per se præcisè perditio est hominum; cum secumferat ex parte Dei auxilium sufficiens ad salutem. Ipsi homines se perdunt peccando eà perditione, de qua Oseas loquitur. Iam, quod numerus Electorum sit tam exiguus comparatione Reprobatorum mysterium est æquè inscrutabile in qualibet sententiâ catholicâ de prædestinatione; quandoquidem iuxta quamlibet prædestinatio donum est Dei collatum independentè à meritis hominum.

36 Ad quartum denique dico, sententiam de præelectione ad gloriam nihilo magis obesse sollicitudini bene viuendi, & zelo animarum, nec quidquam amplius scandali parere, quam quamlibet alia sententiâ catholicâ de prædestinatione. Cum certum sit, secundum quamlibet prædestinatum infallibiliter esse saluandum, & non prædestinatum damnandum, idque certitudine antecedente ortâ ex ipsâ prædestinatione, ac negatiua reprobatione. Quo fundant impij, & insipientes hæretici ratiocinationem illam, quæ opponebatur. Perperam tamen; quia non est minus certum, tam, qui saluantur, quam, qui damnantur, suis ipsorum operibus saluari, vel damnari, contrariam citra omne dubium sortem subituros, si contraria opera haberent, de quo plura dicenda infra quæst. 5. Si quis autem ex arcano mysterio prædestinationis, aut etiam præscientiæ diuinæ scandalum caperit, aut animi perturbationem, vitio suo, vel insipientiæ vertat, non veritati; quæ propter eos, qui nequiuertint capere, retinenda non est, vt docet ad propositum August. lib. de Dono perseu. cap. 16. Credant sincerè Patribus, & Ecclesiæ, & piè cum fiducia operentur, qui ab isto scandalo, & perturbatione cupiunt esse securi: eruntque haud dubiè iuxta illud Propheta Psal. 118. *Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum.*

37 Denique opponit Herice supra cap. 11. contra propositionem nostram. Posita electione ad gloriam ante præuisa merita, vel est gloria iam futura; vel non. Si primum. Ergo ante ordinem executionis habet iam gloria existentiam; quod prorsus repugnat: quia nihil existere potest, antequam executioni mandetur. Tum tollitur penitus locus meritis: quia nequit dari propter merita, quod independentè à meritis supponitur datum. Si autem dicatur secundum. Ergo electio illa non est efficax: quia nequit esse efficax voluntas Dei, quæ non extrahit suum obiectum ab statu possibilitatis ad statum existentiam. Lewis obiectio. Certum enim est iuxta sententiam non Connorantium, in qua procedimus, quoduis decretum Dei efficax prius naturâ esse, quam obiectum: quia est causa eius. Ex quo patet, electionem ad gloriam in signo aliquo ante gloriam ipsam existere. Vel ergo eiusmodi electio est decretum per se immediatè executiuum gloriæ, vt esse potest iuxta priores casus propositos num. 11. & sic vi eius in signo proximè sequente

ex meritis confertur gloria, siue executioni mandatur. Vel est decretum purè intentionum, vt in alijs casibus eiusdem numeri, & sequentis: & sic vi eius in signo proximè sequenti ponitur alterum decretum executiuum gloriæ ob merita, quæ iam tum sunt: in tertio autem signo ponitur ipsa gloria. Quo nihil deest, vt electio illa intentione sit efficax intra suum genus. Mitto alia leuioris momenti: quæ ex dictis facile solui possunt. Illud autem, quo contendit Vazq. eundem debere esse ordinem inter decreta Dei, qui est inter eorum obiecta; & non alium; iam supra disput. 36. quæst. 5. repudiatum est.

Hactenus egimus de decreto prædefiniente Prædestinato gloriam ante absolutè præuisa merita eius, prout conferendam tamen ipsi tantum coronam in præmium meritorum. Sequitur, vt agamus de decretis prædefiniuntibus Prædestinato gloriam quoad ipsius substantiam præcisè iuxta diuisionem eorum factam num. 15. Et quidem de decreto prædefiniente gloriam prout consequibilem à Deo aliter, quam per Prædestinati merita, certum est, non esse conpatibilem cum prouidentia præsentis, qua gloria datur propter merita. Quare de eo nihil est quod ad rem dicatur. Dicendum ergo superest de decreto prædefiniente substantiam gloriæ prout consequibilem vel solum per merita, vel per merita, & aliter, quam per merita: quod præstabitur proposit. 3. Et de decreto prædefiniente substantiam gloriæ secundum se præcisè: quod præstabitur proposit. 4.

Propositio 3.

Decretum prædefiniens substantiam collationis gloriæ prout consequibilem per merita, atque adeo essentialiter conexum cum scientiâ mediâ de existentia talium meritorum sub conditione auxiliorum gratiæ, ex nullo capite repugnat Deo, etiam suppositâ prouidentia præsentis, qua Deus defacto gloriam confert in meritorum compensationem.

Hæc propositio correspondet proposit. 4. data disput. 39. quæst. 2. de prædefinitione actus voluntatis creatæ secundum substantiam prout consequibilem per media libera, & cum libertate talis actus bene coherente. Probanda autem venit ex eisdem capitibus, ac præcedens. Quia non mirum prædefinitio gloriæ, de qua agit, neque pugnat cum remuneratione meritorum. Neque cum libertate Prædestinati ad amitendam gloriam. Neque cum alijs actibus prouidentie præsentis, aut cum diuinâ bonitate. Primum, & tertium constabunt ex dicendis proposit. 4. quæ huic, quod attinet ad ea duo, similis est. Secundum autem facile ostenditur ex doctrinâ sæpe in præcedentibus repetitâ. Quia scilicet voluntas Prædestinati instructa auxilijs efficacibus ad merendum potentiam habet ad impediendum per liberum meritorum defectum scientiam mediâ de efficaciâ talium auxiliorum, & consequenter prædefinitionem gloriæ prædictam, vt pote conexam essentialiter cum tali scientiâ mediâ, vt supponitur. Quo nihil deest, quominus gloriam in

in sensu diuino ipsius prædestinationis per defectum liberum meritorum possit amittere.

Propositio 4.

40 Decretum prædefiniens substantiam collationis gloriæ secundum præcisè, atque adeo cum nullâ scientiâ mediâ de meritis connexum essentialiter ex nullo capite repugnant Deo, etiam suppositâ prouidentia præsentè, qua Deus de facto gloriâ confert in meritorum compensationem.

Hanc propositionem expressè impugnant quidam Recentiores, qui prædefinitionem collationis gloriæ vt coronæ ante absolutè præuisa merita admittunt. Pro eâ tamen stant Soares cap. illo 19. de Auxilijs num. 26. Ribaden. disp. 14. de Prædestin. cap. 5. & alij Recentiores. Pro ipsâ que aduocari fortasse possunt ij Doctores factiõnis nostræ, qui absolutè, & indistinctè pronuntiant, Deum ante præuisa merita eligere Prædestinatos ad gloriâ. Ea autem ex ipsèdem capitibus, ac duâ præsentè s probanda est. Nimirum, quia prædefinitio collationis gloriæ, de qua tractat, neque pugnat cum remuneratione meritorum. Neque cum libertate Prædestinatorum ad amittendam gloriâ. Neque cum alijs actibus præsentis prouidentia, aut cum bonitate diuinâ.

41 Primum ex doctrinâ traditâ num 22. est notum. Cùm enim collatio gloriæ præcisè sumpta quoad substantiam indifferens sit, vt sit remuneratoria, vel liberalis, vti ibi monstrauimus; qui vult præcisè gloriâ conferre, nihil ponit incompatible cum remuneratione; sed omnino manet indifferens, vt illam postea per aliam volitionem executionem aut conferat omnino gratis; aut in meritorum compensationem. Itaque dicta prædefinitio præcisua gloriæ (quæ eo ipso est purè intentiua, vt notauimus num. 15.) entitatiuè quidem gratuita, & ex obiecto indifferens, cum alio decreto executionis ipsius gloriæ, remuneratiuque meritorum bene coheret: imo facilius fortasse, & melius, quàm prædefinitio gloriæ vt coronæ; vt perpendenti notum fiet, penitentiâ doctrinâ, quam circa punctum hoc tradidimus proposit. 2. Quia, quidquid in proposito opponi posset, satis superque reiectum, atque dilutum est.

42 Venio ad secundum punctum de libertate Prædestinatorum ad amittendam gloriâ. Quod in præsentè est difficilius. Et suppono primò totam doctrinam traditam disput. 39. quæst. 2. proposit. 5. circa similem prædefinitionem actus voluntatis creatæ quoad illius substantiam præcisè, & nihilominus compatibilem cum ipsius actus libertate. Inuare enim poterit doctrinâ ibi datâ ad præsentis difficultatis resolutionem; quamuis casus ille de prædefinitione præcisua actus voluntatis creatæ non sit quoad omnia similis casui præsentè de prædefinitione præcisua collationis gloriæ, vt ex dicendis apparebit.

43 Suppono secundò, decretum prædefiniens substantiam collationis gloriæ, de quo modò agimus, citra omnem controuersiam relinquere Prædestinatum liberum ad merendum, & demerendum; quia non est connexum cum meritis, nec cum demeritis. In quo differt à decreto præde-

finiente collationem gloriæ vt coronæ: de quo, vtpote connexo cum meritis, dubitabile erat, an eorum impediatur libertatem. Solùm igitur controuerti potest, an per decretum hoc præcisuum Deus ita necessitatus maneat ad dandam gloriâ, siue adsint, siue non adsint merita, vt homo non possit non obtinere illam; etsi possit merita non habere. Nam, si Deus per huiusmodi decretum non ita necessitatur ad dandam gloriâ, sed, eo posito liber nihilominus maneat ad eam negandam casu, quòd homo non habeat merita; non erit, vnde homo necessitatur ad consequendam gloriâ; sed liber ad eam amittendam manebit, non obstantè tali decreto: quod modò probandum mihi est.

44 Pro quo suppono tertio, decretum hoc gloriæ præcisuum eo ipso esse purè intentiuum, vt iam notauimus, secundum generalem doctrinam traditam supra disput. 36. quæst. 5. atque adeo alio decreto executionis opus esse, quo obiectum eius mandetur executioni. Hoc autem aut potest esse formaliter liberale nullum respiciens meritum, aut formaliter compensatiuum supponens merita, ac proinde etiam auxilia collata ad merendum, & cætera mediâ remotiora. De quo nullum est dubium.

45 Suppono quarto, intentionem efficacem finis dumtaxat cogere intendentem ad eligendum medium, ex quo posito, infallibiliter præuidet, sequuturam esse executionem finis intenti quauis ratione. Constat hoc ex doctrinâ vniuersali tradita dictâ disput. 36. quæst. 4. & inconfessò est apud omnes. Nec solùm habet locum, quando executionis finis est actus alterius suppositi, sed etiam, quando est actus proprius ipsius intendentis; quia de vtroque est eadem ratio, vt patet. Ex quo ad propositum sequitur primò, per intentionem efficacem, & præcisua gloriæ Deum tantùm esse necessitatum ad eligendum aliquod medium, ex quo posito, præuideat, sequuturam esse cum effectu substantiam gloriæ prædefinitam, quocunque modo ex eo sequatur. Secundò sequitur, quoties Deus ex aliqua posita circumstantiâ, alias independentè à prædefinitione intentiua gloriæ, mouendus erat ad illam liberè exequentiam per aliquod decretum executionis, vt satisfaciatur efficaciam dictæ prædefinitionis, sat esse, si talem circumstantiam eligat, præuidens, ex illâ pro nutu suæ libertatis sequuturam esse executionem gloriæ prædefinitæ; eâ ratione, qua efficaciam prædefinitionis actus humani satisfaciatur, eligendo cogitationem, ex qua, præuidet, pro nutu libertatis humanæ infallibiliter sequuturam actum prædefinitum, vt ex dictis disput. 39. quæst. 2. notum est. Quòd si prædicta circumstantiâ à libertate voluntatis creatæ dependeat in suâ existentiâ, sat erit eligere medium, cum quo voluntas creatâ videtur illam causatura.

46 Hinc dico, (seclusâ modò promissione diuinâ gloriæ, de qua postmodum), per decretum prædefiniens gloriâ cum præcisione à meritis, de quo agimus, non solùm non necessitari Deum ad dandam gloriâ, etsi non sint merita, sed neque amittere libertatem ad eam negandam, etiam suppositis meritis; atque ita illam posse conferre per decretum executionis, compensatiuumque meritorum, quòd in se, & formaliter sit liberum, non obstantè decreto prædefinitiuo. Ratio est in promptu; quia, vt Deus satisfaciatur efficaciam dicti decreti intentiui prædefiniens substantiam gloriæ, satis habet, eligere, conferreque homini auxilium

xilium efficax, quo posito, præuidet, hominem habiturum merita, & se liberè collaturum ei gloriam incompenstationem meritorum. Quo casu collatio gloriæ à libertate hominis dependebit, atque etiam à libertate immediatâ Dei, non obstante præuio decreto eiusdem collationis prædefinitiuo. Quod tantum erit principium remotum tum gloriæ, tum decreti exequutiui eius; ob idque nihil derogans libertati propriæ ipsius decreti exequutiui, & collationis gloriæ; eâ ratione, quâ decretum prædefinitiuum, ac purè intentionum actus humani eius libertati nihil derogat, quando medium ex vi eius electum ad talem actum obtinendum liberum seu indifferens est, vt statimus disput. 39. quæst. 2.

47 Itaque de decreto hoc præfinitiuo gloriæ perinde ad propositum philosophandum est, ac ibi proposit. 5. philosophati sumus de decreto præfinitiuo actus humani. Sicut enim et si decretum illud ex se non magis poscat medium necessarium, quàm liberum, pro exequutione actus prædefiniti; casu tamen, quod Deus eligat medium liberum, (quod medijs necessarijs negationem eo ipso fert secum), actus non potest non liber euadere, licet negatio actus essentialiter sit incompatibilis cum ipso decreto; eo quod in tali casu positio decreti non potest non esse dependens à nutu voluntatis creatæ, potentis mediâ omissione actus facere, vt non extiterit decretum pro signo suo antecedente, vt abundè ibi explicatum est. Itaque si decretum hoc præfinitiuum gloriæ non magis poscat pro exequutione gloriæ prædefinitæ medium necessarium, quàm liberum; casu tamen, quod Deus eligat liberum, libera euadet gloriæ exequutio; non quia negatio eius cum dicto decreto gloriæ intentione sit compatibilis; sed quia in tali casu positio talis decreti pendebit à nutu voluntatis prout exequentis gloriæ medio alio decreto libero exequutiuo: quæ vt sic hoc ipso, quod habeat potentiam proximam ad impediendam exequutionem gloriæ, consequenter poterit facere, vt non præexiterit decretum gloriæ intentionum pro signo suo antecedente. Ecce quomodò casu, quod Deus pro exequutione gloriæ dicto decreto prædefinitæ non eligat immediatè decretum exequutiuum independens à meritis, (quod esset medium necessarium apponere), sed auxilium efficax, ex quo præuidentur futura liberè tum merita à voluntate hominis, tum exequutio gloriæ ex meritis à voluntate Dei, (quod est apponere medium liberum), ipsa gloriæ exequutio ex meritis & erit libera respectu Dei volentis sponte sua præmiare talia merita, & erit libera respectu hominis quatenus liberè ponit merita, sine quibus hæc, & nunc gloria illi non conferretur; quin aliquid obstet his libertatibus decretum antecedens intentionum, prædefinitiuumque ipsius gloriæ cum præfinitione à meritis.

48 Ex his apparet, quomodò homo proximè liber ad merendum in casu posito potentiam habeat ad impediendum mediâ omissione meritorum decretum Dei tum exequutiuum, tum etiam intentionum gloriæ, & consequenter ad amitrendam gloriam ipsam. Nam ex vnâ parte, cum Deus sit proximè liber ad exequendam gloriam medio decreto exequutiuo eius compensatiuoque meritorum, potentiam eo ipso habet ad impediendum mediâ omissione gloriæ decretum ipsius intentionum: quæ utique potentia non tolleretur; sed potius firmaretur in Deo, sublata ab ipso proximâ libertate ad talem gloriæ exequutionem. Cùmque ex aliâ parte talis libertas (vt po-

te ad exequutionem gloriæ compensatiuum meritorum, atque adeo connexam cum meritis essentialiter) per scientiam de existentiâ ipsorum meritorum constituitur; conficitur, potentiam, quam homo habet ad omitrendam merita, potentiam esse ad tollendam talem Dei libertatem, sublata tali scientiâ; & consequenter ad impediendam talem exequutionem gloriæ, impeditis simul cum illâ decretis tum exequutiuis, tum etiam intentionibus eius.

49 Alio modo, posito dicto decreto præfinitiuo, ac intentione gloriæ, potest homo manere liber ad impediendum tum illud, tum alterum exequutiuum; (etiam si hoc, illo supposito, non sit Deo proximè liberum); & consequenter ad amitrendam gloriam ipsam. Si nimirum Deus insuper habeat aliud decretum exequutiuum conditionatum quo efficaciter nolit, vt conferatur homini gloria, si caruerit meritis. Ex suppositione enim huius tertij decreti alijs duobus conditionatè oppositi carentia meritorum, vt pote purificatio conditionis eius, eiusdem duobus erit opposita; atque adeo potentia hominis ad omitrenda merita potentia erit ad ambo illa impedienda: sicque ad amitrendam gloriam. Cæterum, quia dicere quis fortasse poterit; licet posita carentiâ meritorum dictum decretum conditionatum simul cum illâ alijs duobus oppositum absolute euaderet, atque ita omnia tria simul cum ipsâ meritorum carentiâ nullatenus existere possent; tamen maiorem rationem non esse, cur per carentiam meritorum illa duo potius absoluta decreta, quàm conditionatum istud impediuntur; cùm talis carentia dumtaxat pugnet cum vno, vel altero eorum extremorum sub disunctione & cum neutro determinatè. Quidquid sit de hoc.

Sic tertius modus possibilis, & magis certus ad intentum. Si decreta Dei indifferentia concurrenti cum homine ad merita, ipsiusque libertatem proximam ad merendum constitutina iusta doctrinam stabilitam supra disput. 38. quæst. 3. proposit. 2. eadem ipsa sint indiuisim (vt citra dubium esse possunt) nolitiones conditionatæ, quibus Deus efficaciter nolit, vt conferatur homini gloria, si caruerit meritis. Ita enim fiet, vt homo impotens determinatè sit ad impediendum per omissionem liberam meritorum huiusmodi nolitiones, vt pote ipsius libertatem ad merendum, & non merendum constitutiuas; supereritque libere merita, potestas sit ad impediendum determinatè alia duo decreta absoluta de collatione gloriæ (vt pote quæ cum dictis nolitionibus conditionatis, & carentiâ meritorum simul nequeunt existere); & consequenter ad absolute amitrendam gloriam. Ex quibus iam liquido constat, quomodis libertas prædefinitæ ad amitrendam gloriam bene possit coherere cum decreto præfinitiuo, ac prædefinitiuo ipsius gloriæ, de quo in propositione nostrâ sermo est.

Modò, antequam vterius pergamus, ex ipsa datâ doctrinâ est inferendum contra Recentiores sæpe citatos, per decretum prædefinitiuum gloriæ vt coronæ, de quo egimus proposit. 2. Deum non necessariò amittere libertatem proximam exequutionis ipsius gloriæ, vt ipsi tanquam certum statuunt, censentes, decretum illud entitatè gratuitum, & obiectiuè remuneratorium, quod solum ipsi admittunt, non posse non necessariò diuinam voluntatem ad aliud decretum exequutiuum gloriæ, compensatiuumque meritorum. Verùm enim verò, qualiter sit possibile oppositum,

sum, ex tradita paulò ante doctrinâ compertum est. Adde, cum alijs decretis prædefinitivis gloriæ ut coronæ ante præuisa absolutè merita, quæ primo loco posuimus possibilis supra num. 11. proximam libertatem executionis gloriæ manifestè coherere: cum ipsa eadem per se sine aliorum decretorum iuamine sint gloriæ executiua, & libera libertate propria.

52 Eginus hæcenus de prædefinitione gloriæ, præcendendo à promissione, qua Deus defacto promittit gloriâ ipsam sub conditione meritorum. Videndum modò superest, an cum huiusmodi promissione (qua Deus moraliter obligatus, atque ad eò metaphysicè necessitatus manet ad dandam gloriâ habenti merita, cum nequeat non stare promissis) libertas executionis gloriæ, suppositis meritis, componi possit, æquè, ac cum decretis prædefinitivis. Existimo posse, sed diuersâ ratione. Pro cuius explicatione noto primò, promissionem non per se immediatè, ut decretum, sed mediâ cognitione sui necessitare Deum ad exequendam rem promissam: necessitat enim quatenus inducit obligationem moralem, à qua ut cognita voluntas diuina, ut ipse impeccabilis, nullatenus desistere potest. Noto secundò, Deum defacto conferre gloriâ, non solum, ut compense merita, sed etiam ut impleat suam promissionem, vel pactum, ut conitat ex omnibus Scripturæ locis, ubi Deus iustus, & fidelis vocatur in adimplendâ hac promissione: iustitia enim, & fidelitas directè intendunt satisfacere obligationi pacti, vel promissionis. Videantur præterim cap. 6. & 10. Epist. ad Hebræos, & cap. 1. 2. & 4. Epist. ad Timoth. & Trident. sess. 6. cap. 16. Noto tertio, hanc gloriæ promissionem, cum sit conditionata, tu n. primò incipere obligare absolute, cum absolute existunt merita, quæ sunt conditio eius. Vnde, quidquid dixerò claritatis, & breuitatis gratiâ de promissione absolutâ Dei, de coniuncto ex promissione, quæ defacto datur, & meritis intelligendum est.

53 His positis, quattuor modis compono libertatem executionis gloriæ cum promissione absolutâ eius. Primò, si Deus eodem decreto indiuisibili executione decernat promittere, & adimplere promissionem per collationem gloriæ. Secundo, si Deus ante absolutam præuisionem promissionis decernat decreto absoluto, & executione conferre gloriâ intuitu talis promissionis, ut ei satisfaciatur; quod facere potest ductus scientiâ conditionatâ, qua præuideat futuram promissionem ipsam sub conditione, quòd existat collatio gloriæ, iuxta doctrinam datam in simili supra num. 11. Tertio, si Deus decreto conditionato, & executione ante præuisionem absolutam promissionis decernat conferre gloriâ ex motiuo illi satisfaciendi, casu, quòd sit, iuxta dicta ibidem. In his enim tribus casibus decretum executionis gloriæ plene est liberum, & consequenter ipsa gloriæ executio. Quia potentia proxima decreti prorsus est indifferens; eo quòd promissio non necessitat voluntatem diuinam ad impletionem sui, nisi ut absolute præuisa, qualiter ad nullum ex dictis decretis præuisa præsupponitur. Præuisio autem absoluta promissionis post dicta decreta succedens iam ad nihil necessitare potest, cum supponat promissionem ipsam impletam: promissio enim semel impleta ad nihil ampliùs obligat. Quarto denique modo erit gloriæ executio libera, postâ promissione Dei, si decretum adimpletiuum promissio-

nis, ad quod cognitio absoluta ipsius promissionis necessitat, sit pure intentiuum, ut potest; ex eoque Deus moueatur ad ponendam aliquam circumstantiam, cum qua coniungendam prouidet executionem liberam gloriæ per aliud decretum exequentiuum cuiusvis motiui faciendam, ut philosophabamur in simili agentes de decreto gloriæ prædefinitiuo. Ad hoc enim, ut collatio gloriæ sit compenlatiua meritorum, & satisfactiua promissionis, satis est eam procedere à decreto pure intentione elicitio ob ea motiua, quidquid sit de motiuo decreti exequentiuo, ut supra terigimus num. 10. confirmantes id exemplo debitoris soluentis debitum per famulum, cuius actio satisfactiua est debiti à voluntate pure intentionis famuli executionem exequentis. Porro quocumque ex his modis liberè fiat executio gloriæ, non potest non promissio Dei in sua existentia ab eius libertate pendere propter rationem generalem sapientiam in præcedentibus repetitam. Quia finitum est quid absolute connexum cum ipsâ executione, & ad potentiam liberam eius non requisitum.

54 His tribus postremis modis (ut hoc obiter notem) p. chrè, & facile venit in Tractatu de Incarnatione componenda cum impeccabilitate Christi Domini obedientia formalis, & plene libera cuiusvis præcepti positiuo, quò præcipitur ei quilibet actus etiam determinatus in individuo, cadensque sub præceptum ipsum, non solum quoad iustitiam, sed etiam quoad circumstantias omnes. Primò videlicet, si præuidens Christus conditionatè extititum præceptum de actu, si existat actus, determinet se tali scientiâ ductus ad ponendum actum, ut satisfaciatur præcepto. Secundò, si præcunte tantum scientiâ de possibilitate præcepti determinet se ad ponendum actum ex intentione conditionatâ satisfaciendi præcepto de illo, si extiterit. Tertio, si præuidens, se à ias liberè positurum actum præceptum, si talis circumstantia ponatur, talem circumstantiam ponat, ut per actum liberè ex illâ sequenturum laus fiat præcepto. In quibus casibus à libertate actus præcepti pendebit existentia præcepti. Quæ tantum ind. casu, fat sit.

55 Iam verò, redeundo ad propositum, si decretum adimpletiuum promissionis, ad quod absoluta cognitio ipsius promissionis necessitat, non pure intentionem sit, sed executionem, non poterit non executio gloriæ, promissione suppositâ, euadere necessaria respectu Dei. Tamen si defacto à libertate hominis pendeat, quatenus promissio, quæ defacto datur, quoad vim absolute obligandi à meritis hominis dependet. Hæc autem, quæ de promissione gloriæ diximus, æquè habent locum in sententia non admittente prædefinitiones gloriæ ante merita, atque in nostrâ admittente.

56 Venio iam ad tertium caput, ex quo Adversarij argumentantur contra decreta prædefinitiuâ gloriæ ante præuisa merita, quod est oppositio, quam eis adscribunt, cum alijs actibus diuinæ prouidentie, aut etiam cum diuinis attributis, uti vidimus propos. 2. a num. 28. Ex quo capite nihil video, quod specialiter obijci possit contra prædefinitionem præcisiuam gloriæ, de qua modò agimus, præter ea, quæ ibi obiecta sunt contra prædefinitionem gloriæ ut coronæ. Ea autem non magis hic, quam ibi videntur.

Quandoquidem ; vt liquet ex dictis , posita huiusmodi præcisiua electione ad gloriam , compositaque cum prouidentia præsentis , qua Deus statuit , non dare gloriam , nisi ob merita , non minus manent liberi ad obtinendam , & amittendam gloriam tum Electi , tum non Electi , quam tali electione sublata , & posita tantum electione ad gloriam vt coronam , vel etiam nulla . Seruata autem in omnibus tam Electis , quam non Electis eiusmodi libertate , argumenta loco citato obiecta nullam vim habent . Vnde illa impræsentiarum non oportet repetere .

57 Supererat argumenta diluere , quibus specialiter Recentiores sæpe commemorati , qui , admittentes prædefinitionem gloriæ , vt coronæ , hanc nostram præcisiuam totis viribus refutare conantur . Sed , quia ex doctrinâ hucusque tradita facile illa ab vnoquoque dissolui poterunt , fatius duxi in eis proponendis , & diluendis non immorari . Concludo ergo ex omnibus dictis , possibilem esse , & compatibilem cum præsentis Dei prouidentia electionem absolutam , & efficacem Prædestinatorum ad gloriam ante præuisa absolute merita eorum , qua illis gloria decernitur , non solum vt corona , sed etiam cum præcisiua a meritis . Quod si id respectu adultorum , qui solum decedunt cum meritis propriè dictis bonorum operum , est possibile ; multo melius erit possibile electio paruulorum ante præuisum absolute decessum eorum in gratiâ , qua illis decernatur gloria , non solum vt hæreditas correspondens gratiæ adoptionis , sed etiam cum præcisiua ab ipsâ gratiâ . In quo nulla noua difficultas occurrat .

57 Hæc autem dicta sunt de prædefinitione absolutâ , atque determinatâ gloriæ . Addendum tamen est , possibilem etiam esse , & cum prouidentia præsentis compatibilem prædefinitionem gloriæ vagam , seu disunctiuam ex parte obiecti : qua circa diuersas personas , vel circa diuersos gradus gloriæ eiusdem personæ vagetur . Quoniam , suppositâ possibilitate huiusmodi decretorum disunctiuorum , de qua egi disput. 34. quæst. 9. non est cur illa circa gloriam possible non sint . Esse autem compatiblem cum prouidentia præsentis , est notum . Quia nihil prohibet , Deum voluntate quadam antecedente prædefinire certum numerum Prædestinatorum , non determinatis personis , vt dixit noster Alcasar supra citatus ; & postea determinare personas , eisque in executione gloriam ob earum merita conferre . Tum potest Deus determinatam personam ad aliquem gradum gloriæ vagè acceptum eligere , & postea certum illi gradum determinare , vel post , vel etiam ante præuisa merita eius . Quod si circa gloriam huiusmodi prædefinitiones vagè versari possunt ; etiam poterunt circa merita ; ita vt prædefinitio gloriæ connotans merita , aut connotet hæc merita determinata , aut hæc , vel alia sub disunctione : vel , posita prædefinitione , electio meritorum primum sit vaga ; ex qua deinde procedatur ad determinatam . Iam verò , possibilem etiam esse prædefinitionem gloriæ conditionatam , constat in voluntate , quam Deus habet saluandi omnes sub conditione , quod decedant in gratiâ , quæ efficax est , vt statuimus disput. 40. quæst. 1. atque adeo prædefinitio gloriæ conditionata .

59 Potro nullam prædefinitionem gloriæ ex prædictis cum prouidentia , quam Deus habet defacto circa Prædestinatos , conferendo illis gloriam

ex meritis , componi posse , nisi interuentu scientiæ mediæ ; ex dictis disput. 37. quæst. 4. proposit. 3. est notum . Ibi enim ostendimus , omnino esse necessariam scientiam mediâ ad prædestinationem iuxta sententiam admittentem huiusmodi prædefinitiones .

Quod autem hactenus dictum , & probatum est de prædefinitione gloriæ hominum antecedente eorum merita , eodem modo est intelligendum de prædefinitione gloriæ Angelorum . Nam de vtriusque est eadem ratio , vt bene docent Soar. lib. 1. de Prædestin. cap. 9. Bellarm. lib. 2. de Grat. & liber. arbit. cap. 17. Molin. 1. par. quæst. 23. art. 3. disput. 1. memb. 7. & Ruiz disput. 50. de Prædestin. Vbi de prædestinatione Angelorum late disserit : discriminaque congerit , quibus Angeli & homines tum prædestinati , tum reprobi a diuina prouidentia consentaneè ad eorum naturam discriminati sunt .

QVAESTIO II.

An sit possibilis electio ad gloriam , præuisis meritis , ita , vt ante merita præuisa nulla intentio ipsius gloriæ absoluta , & efficax præcesserit .

Possiblem esse huiusmodi electionem affirmant , quotquot illam adstruunt defacto , eos citauimus supra num. 2. Ex ijs etiam , qui eam defacto negant , multi censent , esse possibilem contra Thomistas , & alios oppositum sentientes . Ita Soar. lib. 3. de Auxil. cap. 16. num. 8. Ruiz tom. de Prædestin. disput. 12. sect. 1. num. 1. Tann. 1. par. disput. 3. quæst. 5. dub. 4. assert. 4. & alij . Tota autem difficultas eo reducitur , an Deus ex solâ intentione simplici , aut conditionatâ gloriæ moueri possit ad dandum Prædestinatis præ Reprobis mediâ efficacia , quibus merita , decessumque in gratiâ comparent , quo obtineant gloriam ipsam . Suppositâ namque præuisione absolute meritorum , & decessus in gratiâ , dubium non est , quin sit possibile decretum dandi illis gloriam intuitu meritorum , & gratiæ : quod vocatur electio ad gloriam post merita præuisa :

Propositio I.

Ex intentione simplici , vel conditionatâ gloriæ bene potest Deus moueri ad dandum Prædestinatis præ Reprobis mediâ efficacia , quibus comparent gloriam ipsam . Vnde electio ad gloriam præuisis meritis , de qua in titulo quæstionis , possibile est .

Secunda pars propositionis constat ex notatione præmissâ . Prima autem nouâ probatione non eget , præter eam , qua disput. 36. quæst. 4. proposit. 1. & 3. vniuersaliter probauimus , posita vnumquemque , atque adeo Deum ex intentione absolutâ , & simplici finis , atque etiam ex conditionatâ moueri ad apponenda qualibet mediâ prosequendo sine intento , non solum sufficientiam , sed